

Сімвал сучаснай Беларусі

16 чэрвеня адбылося ўрачыстае адкрыццё новага будынка Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі. На адкрыцці было ўсё — і шчодрае летняе сонца, і свежы ветрык, прыхаваны ў белых аблоках, і бялюжкія галубы ў руках дэзігнат у белых строях.

Беларусь! Яе візітнай карткай цяпер можа быць 72-метровы «Дыямант». «Прымаючы рашэнне аб будаўніцтве бібліятэкі, мы меркавалі ўзвесці храм, які стане нацыянальным сімвалам краіны», — заўважыў Прэзідэнт краіны Аляксандр Лукашэнка. Менавіта кіраўнік дзяржавы ў сакавіку 2002 года падпісаў указ «Аб будаўніцтве памяшкання дзяржаўнай установы «Нацыянальная бібліятэка Беларусі» і ў лістападзе пачаліся работы на новым комплексе. Яго пабудавалі крыху больш чым за тры гады замест першапачаткова мяркуемых шасці. Сродкі выдаткаваліся з рэспубліканскага і мясцовых бюджэтаў, грошы — і немалыя — зараблялі беларусы на суботніках, ахвяравалі асобныя жыхары і многія замежныя сябры. Бібліятэка ўнікальная найперш сваімі велізарнымі магымасцямі доступу да назапашаных ведаў. «Пачыналася будаўніцтва проста Нацыянальнай бібліятэкі — падкрэсліў Прэзідэнт, успамінаючы гады, калі і тэхналогіі, і погляды былі крыху іншыя, — а закончылася ўзвядзеннем буйнейшага грамадска-культурнага цэнтра».

(Працяг на стар. 2)

СІМВАЛ СУЧАСНАЙ БЕЛАРУСІ

(Працяг. Пачатак на стар. 1)

І бібліятэка цяпер — толькі частка Храма ведаў. Уручаны кіраўніку дзяржавы сімвалічны ключ ад будынка, Аляксандр Лукашэнка, уладальнік білета чыгача № 1, перадаў гаспадарам — калектыву Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі.

Наша даведка.
Агульная плошча будынка — 113 000 кв. м
Вышыня — 72 м
Фондасховішча — 14 млн. адзінак захоўвання
Чытальных залаў — 19
Чытацкіх месцаў — 1850
Аўтаматызаваных рабочых месцаў — 1400

За 2001—2005 гады фонд НББ павялічыўся больш чым на 500 тыс. экз. і зараз налічвае звыш 8 млн. адзінак захоўвання; у бібліятэцы каля 70 тыс. рэдкіх і старадрукарскіх кніг ды рукапісаў, самыя раннія з якіх датуюцца XIV—XV стст.

Нарэшце, можна не толькі звонку, але і знутры убачыць самы знакаміты “Дыямент” краіны. Спрычыніцца да друкаванага слова, пабыць у ролі чытача хочацца зараз ужо; столькі літаратуры, пранесенай праз стагоддзі, задзейнічана вялікая колькасць найноўшых тэхналогій!

Памяшканне пабудавана такім чынам, што фонды знаходзяцца ў сховішчах, дзякуючы гэтаму вонкавае ўздзеянне на іх — мінімальнае. Дакументы размешчаны на розных паверхах, але кнігі, якія карыстаюцца найбольшым попытам, будуць літаральна побач з чытачом. Ёсць асобнікі, якія неабходны амаль кожны дзень — іх можна ўбачыць непасрэдна ў зале. Але ж і электронны каталог дазволіць знайсці неабходную рэч за лічаныя хвіліны. Білет чыгача такса-

ма пачынены электронікай: з тым, каб чалавек мог больш хутка знаходзіць неабходнае для сябе.

Бібліятэку яшчэ называюць буйнейшым сацыякультурным цэнтрам. І, сапраўды, тут усё падначалена чалавеку, які чытае, яго запытам і патрэбам.

Добрую частку ўсёй плошчы — трыццаць дзевяць тысяч метраў — займае кнігасховішча. Яно размешчана непасрэдна ў самім “Дыяменце” і займае з 6 па 15 паверхі. Нягледзячы на

перамяшчэння па лесвіцах.

Многаўзроўневая архітэктура памяшкання прадывявала ўкараненне асаблівай тэхналогіі — аддаленай дастаўкі дакументаў з выкарыстаннем тэлеліфта. Па ўсёй бібліятэцы ў чытальных залах пракладзена “монарэльса”, па якой бегаюць “кейсікі”, яны прывозяць заказаныя дакументы ў агульныя зоны карыстання. Час дастаўкі — 15—20 хвілін — унікальны для такіх плошчаў.

здавалася б вялікі штат (тут тысячы супрацоўнікаў: столькі трэба менавіта для таго, каб найлепшым чынам абслугоўваць наведвальнікаў), на кожным з паверхаў кнігасховішча працуюць адзінкі: па тры — чатыры спецыялісты на паверх.

Вокны чытальных залаў арыентаваны на паўднёвы захад — гэта адна з многіх тэхналагічных задумак. Дзённае святло пранікае ў памяшканне без перашкод, аднак і вярчэрні бляск лямпачак аўтоастроўваецца на адмысловых “талерачках”, якіх зашмат пад столлю, і виртаецца ў пакой — каб чыгачу было светла і ўтульна.

Дызайнерскія знаходкі — і ў інтэр’еры чытальных залаў. Тут сучасная мэбля (дарэчы, толькі беларускіх вытворцаў), на сцёнах — пано. Ёсць і кераміка, і габелены, і графіка, ды кампазіцыі, выкананыя чаканкай.

Для адкрыцця бібліятэкі падрыхтавалі экспазіцыю з кніг — прызёраў апошняй кніжнай выставы ў Беларусі.

Аднак, гордасць “Нацыяналкі” і даўняя мара супрацоўнікаў бібліятэкі — музей кнігі, дзе знаходзіцца тая з іх, што захоўваюцца ў фондах, а вельмі каштоўнай рэдкай літаратуры — тут каля 70 тысяч асобнікаў. Гэта самая вялікая

калекцыя ў краіне. Даўнія дакументы тут — з XIV стагоддзя. Гэта рукапіс арабскай вяззю з калекцыі графа Паскевіча. За кошт сродкаў, выдаткаваных з фонду Прэзідэнта па падтрымцы культуры і мастацтва, за 1998 — 2001 гады змаглі набыць 202 адзінкі старадрукарскіх і рэдкіх выданняў, 142 адзінкі альбомаў і манаграфій па выяўленчым мастацтве, 385 гравюр і плакатаў. Найбольш каштоўныя рукапісныя і першыя друкаваныя выданні — Віленскае Евангелле Напрастольнае Пятра Мсціслаўца 1575 года выдання, выданні XVII — XVIII ст. ст. на кірыліцы і лацінцы, калекцыя стараверскіх рукапісаў і старадрукаў, і, вядома ж, кнігі Скарыны, якія ён надрукаваў у Празе, яго знакамітая Біблія...

Валерый ГЕДРОЙЦ, намеснік міністра культуры:

— Выкажу сваё асабістае ўспрыманне новай бібліятэкі. Гэта не проста будынак, а твор архітэктурнага мастацтва. І хопі яму нямала гадоў — праект быў прапанаваны тады яшчэ, калі існаваў Саветскі Саюз, адчуваецца, што архітэктары гэтага будынка глядзелі далёка наперад. Будынак з’яўляецца своеасаблівым сучасным сімвалам беларускай сталіцы і Беларусі ўвогуле. Мне здаецца, што бібліятэка будзе прывабліваць да сябе позіркі ды памкненні як жыкароў, так і гасцей. І яны захочуць пабываць тут, убачыць новыя тэхналогіі абслугоўвання чытача. Да таго ж гэты храм кнігі вельмі цікава аформлены, для гэтага прыцягнуты лепшыя мастацкія сілы краіны. Тут творы народнага мастака Савецкага Саюза, героя Рэспублікі Беларусь Міхася Савіцкага, народнага мастака Беларусі Гаўрылы Вашчанкі, Георгія Паглаўскага, шэрагу іншых твораў. У афармленні мы імкнуліся расказаць пра гісторыю Беларусі.

Усім вядома, што будаўніцтва бібліятэкі шло за кошт сродкаў бюджэтных. Але будоўля была аб’яўлена ўсенароднай. І, можна сказаць, кожны беларус зрабіў свой унёсак у тое, каб гэты будынак з’явіўся. І таму ў бібліятэцы прадстаўлены ўсе нашыя рэгіёны, спецыяльна падрыхтавана сем пано — пра нашы вобласці і горад Мінск. На выявах мы можам убачыць адметныя архітэктурныя помнікі і асобаў, якія нарадзіліся ў гэтых мясцінах і ўславілі край.

Са з’яўленнем бібліятэкі мы робім не адзін, а нават некалькі крокаў у інфармацыйную прастору. Можам забяспечыць карыстальнікаў бібліятэкі самымі новымі звесткамі, якія з’яўляюцца ў свеце, а не толькі ў Беларусі. Ёсць тэхніка, што дазваляе карыстацца перыядычнымі выданнямі, вельмі шмат газет і часопісаў, якія выходзяць у свеце, можна зярунуцца да пэўнага часопіса, пакарыстацца яго артыкуламі. Спадзяюся, што годна будзе прадстаўлена і ваша выданне.

**Ірына ТУЛУПАВА
Фота Віктара Кавалёва**

